

До

Председателя на научно жури,

определено със Заповед № Р - 3669/22.07.2025 г.

бул. В. Априлов №15А

4002 Пловдив

На Ваш Протокол № 1/ от 29.07.2025г.

(дата на I^{то} заседание)

Приложено представям: Становище

по конкурс за заемане на академична длъжност Професор

по научна специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)”

обявен за нуждите на МУ-Пловдив, кат. Хигиена

в ДВ, бр. 41/20.05.2025 г.

Рецензент: проф. д-р Теодора Тодорова Димитрова, д.м.

Научна специалност: „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)”

Институция Факултет Обществено Здравеопазване при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” гр. Варна

Адрес

Поща

Елек

Теле

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. “В” Регламент (ЕС)2016/679

Становището е съставено в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Раздел III /Раздел IV от ППЗРАСРБ – Условия и ред за заемане на академична длъжност „професор”.

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Теодора Годорова Димитрова, д.м.
Декан на факултет „Обществено здравеопазване“,
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна
Член на Научно жури по Заповед № Р-3669/22.07.2025 на проф. д-р Мария Токмакова, д.м.
– Зам. Ректор на Научно-изследователска дейност на МУ-Пловдив

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“, в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“, обявен в ДВ бр. 41/20.05.2025 г. за нуждите на Медицински Университет гр. Пловдив, Катедра „Хигиена“.

Със заповед № Р-3669/22.07.2025г. на г-н Ректора на Медицински университет – Пловдив съм избрана за член на Научно жури, а по Протокол № 1/29.07.2025г. от проведено първо заседание на НЖ съм определена да изготвя становище относно кандидатура за заемане на академична длъжност „професор“ по специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“. Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Станислава Харизанова, д.м. Процедурата по конкурса е спазена и документите на кандидата са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет Пловдив и заложените в него критерии за заемане на академичната длъжност „професор“.

Биографични данни и кариерно развитие: Доц. д-р Харизанова е родена през 1979 г. в гр. Пловдив. Завършва Медицина в Медицински университет гр. Пловдив през 2005 г. През 2008 г. печели конкурс за асистент в Катедра „Хигиена“ във ФОЗ на МУ-Пловдив. Последователно заема академичните длъжности главен асистент и доцент към катедра „Хигиена“, МУ-Пловдив. През март 2020 г. е избрана за Ръководител катедра „Хигиена“, а две години по-късно и за Заместник Декан по учебна дейност на Факултет по обществено здраве.

От 2016 г. доц. д-р Станислава Харизанова има придобита специалност „Трудова медицина“, през 2019 г. придобива втора специалност „Обща хигиена“, а през 2023 г. придобива трета хигиенна специалност – Хранене и диететика.

През 2014 г. придобива научна и образователна степен “доктор” с тема на докторската дисертация „Бърнаут синдром при работещи в места за лишаване от свобода“.

Междувременно доц. Харизанова се включва в редица курсове за следдипломно обучение на Националния център по обществено здраве и анализи и МУ- Пловдив. Интересите на доц. Харизанова са разностранни, а проведените обучения дават възможност да приложи придобитите нови знания и умения в преподавателската, научната и клиничната си работа в Катедра Хигиена и Факултет по Обществено здраве.

Експертна дейност: приложението на научната продукция в изобретения и продукти на интелектуалната собственост доц. Харизанова доказва със следните три продукта:

1. Разработен е софтуер за превенция и диагностика на бърнаут синдром по методиката на В. Бойко със свободен достъп в интернет на адрес <https://mu-burnout.com/>.

2. Създадена е web-базирана платформа « STOP COVID-19 STRESS » за проучване и оценка на стресиндуцирани състояния на преддиабет, метаболитен синдром и психологически дистрес при студенти в продължаваща пандемична ситуация (COVID-19) и превенция на риска. <https://stopcovidstress.mu-plovdiv.bg>

3. Разработени и разпространени сред рискови групи от населението са авторски програми за промоция на здравето.

Членство в професионални и научни организации: “Български лекарски съюз”, „Съюз на учените в България“, „Българско научно дружество по общественото здраве“ (БНДОЗ), „Българска асоциация по общественото здраве“ и European Public Health Association, както и Българско дружество по хранене и диететика. Доц. Харизанова е член на редколегия на реферирано научно списание „Journal of Health and Environmental Research“

Оценка на количествените и качествени научни показатели:

От предоставената академична справка става ясно, че кандидатката е изпълнила минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ (Таблица 1).

Таблица 1. Справка за съответствие с минималните национални изисквания

Група от показатели	Съдържание	Професор (брой точки)	Доц. Станислава Харизанова, д.м. д-р
А	Показател 1	50	50 т.
В	Показатели 3 или 4	100	100 т.
Г	Сума от показателите от 5 до 9	300	593,7 т.
Д	Сума от показателите от 10 до 12	400	1300 т.
Е	Сума от показателите от 13 до 22	150	392,4 т.
Ж	Сума от показатели преподавателска дейност	500	2984 т.

В конкурса за АД „професор“ доц. Харизанова участва освен с дисертационен труд, хабилитационен труд, 1 книга на база на защитен дисертационен труд, участие в 3 учебника, 4 броя ръководства, 1 учебна тетрадка и с общо 45 научни труда (без тези, представени за заемане на академичната длъжност „доцент“).

От тях за покриването на изискванията:

1. Пълнотекстови публикации в научни издания реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) – 21 бр.

в: Journal of IMAB (3), *Healthcare* (3), *Обща медицина* (2), *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences* (2), *Work* (1), *Cosmetics* (1), *Journal of Functional Biomaterials* (1), *Pharmacy* (1), *Iranian Journal of Public Health* (1), *Сестринско дело* (1), *Acta Medica Bulgarica* (1), *Folia Medica* (1), *Journal of environmental protection and ecology* (1), *African Health Sciences* (1), *Advances in Intelligent Systems and Computing* (1).

2. Пълнотекстови публикации в български списания – 3 бр.

в: *Управление и образование* (2), *Здравна политика и мениджмънт* (1);

3. Пълнотекстови публикации в български сборници доклади от научни форуми в България – 10 бр.

в: Сборник с пълнотекстови доклади от Седма научна конференция с международно участие „Общественото здраве – поглед към бъдещето“ (3), Сборник доклади „Обществени аспекти на психичното здраве и психичните разстройства“ (2), Сборник на докладите от Национална научно-техническа конференция с международно участие „Екология и здраве“ (2), Научни трудове на Съюза на учените в България – Пловдив, серия Г. Медицина, фармация и дентална медицина (3);

4. Пълнотекстови публикации в чуждестранни нереферирани списания – 6 бр.
в: *MEDIS–International Journal of Medical Sciences and Research* (1), *KNOWLEDGE International Journal* (2), *Scientific works of the Union of Scientists in Bulgaria-Plovdiv. Series G. Medicine, Pharmacy and Dental medicine* (2), *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences Управление и образование* (1),

5. Пълнотекстови публикации в чуждестранни сборници доклади от научни форуми извън България – 5 бр.
в: *Science and Youth Conference; Scientific reports* (1), *EDULEARN22 Proceedings* (2), *Proceedings of ICERI2022* (2),

От реалните публикации в списания и сборници, доц. Харизанова е първи и последен автор в 25 (55,5%), като от тях първи (или самостоятелен) автор в 4 (16%) статии; втори автор в 5 (11,11%) статии и трети и пореден автор в 15 (33,3%) статии.

За настоящият конкурс доц. Харизанова представя доказателства за участие с доклад или постер в 24 международни и 17 национални научни форума.

Общият брой цитирания, които кандидатката е представила за настоящия конкурс са 77. От тях за покриване на минималните изисквания са посочени 63 цитирания в реферирани и индексирани списания в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) – 1005 точки, 45 в нереферирани списания – 225 точки и 7 в монографии и колективни томове – 70 точки.

Кратка характеристика на научноизследователска дейност на кандидата: Основните научни теми в публикациите на доц. Харизанова са свързани с хранене в различни възрастови и професионални групи, трудовата медицина и управлението на риска за психичното здраве на работните места, възможностите за превантивна дейност в условията на пандемията от COVID-19. В приложената към документите за конкурса справка са формулирани приноси в 9 основни научни направления, по-значими от които първите две:

I. Хранене

(реферирани статии – 6, 9, 11, 14, 15; нереферирани статии – 6, 7, 8, 9, 15, 19, 20)

В България за пръв път е изследван ефектът от сменния режим на работа върху телесния състав, хранителното поведение и здравния риск при хора, работещи в машиностроенето чрез адаптиран и валидиран въпросник за оценка на стила на живот в индустриални условия. Проучени са също така хранителните навици и здравния статус на млади хора (20-25 години), включително чрез систематичен анализ на студентите по медицина в Пловдив. Открита е връзка между нездравословното хранене, липсата на физическа активност и повишения индекс на телесна маса (ИТМ) сред студентите по медицина, което потенциално води до метаболитен синдром и сърдечно-съдови заболявания. Допълнителен анализ разкрива различия в хранителните навици на български и чуждестранни студенти, обучаващи се в Япония, подчертавайки културните влияния. Въз основа на тези констатации са предложени конкретни препоръки към университетските институции за повишаване на осведомеността относно здравословното хранене и интегрирането на програми за насърчаване на по-здравословни хранителни навици. В отделно изследване

доц. Харизанова проучва влиянието на пандемията COVID-19 върху промените в хранителното поведение. Анализирани са и генетични фактори, влияещи върху отговорите на организма към хранителни вещества, с акцент върху персонализирани стратегии за управление на затлъстяването. Представени са доказателства, че подходи, базирани на генетични и геномни данни, могат да подобрят ефективността на лечението на затлъстяването в сравнение с универсалните диетични режими, подчертавайки потенциала за персонализирани диетични планове. Очертани са и перспективите за бъдещето на нутригенетиката и нутригеномиката в управлението на затлъстяването, като се разшири разбирането за персонализираното хранене и неговата роля в предотвратяването на метаболитния синдром.

II. Професионален стрес и бърнаут

(авторска монография; вътреуниверситетски проект – 17.2.; реферирани статии – 8, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21; нереперирани статии – 1, 2, 3, 5, 14, 18, 22, 24)

Изследвано е разпространението и факторите на академичния бърнаут сред чуждестранни студенти по медицина, както и **последниците от дистреса**, включително повишена тревожност и депресия, които **влияят** на академичната успеваемост. **Предложени са** стратегии за справяне с дистреса, като подобряване на онлайн обучението и психосоциална подкрепа.

Проучвани се подходи за повишаване на устойчивостта към стрес и конфликти при инспекторите по общественото здраве, като **са идентифицирани** ключови източници на напрежение и са **разработени** стратегии за управление на професионалния стрес.

Бърнаутът и удовлетвореността от работата са изследвани и при общопрактикуващи лекари по време на COVID-19 пандемията, като **се предлагат** препоръки за намаляване на бърнаута и подобряване на работната среда. **Извършен е** и сравнителен анализ на бърнаута при медицински сестри и надзиратели, **идентифицирайки** специфичните фактори и **предлагайки** интервенции.

Проучена е и удовлетвореността от работната среда сред академичния състав, **доказвайки** връзка между неудовлетвореността и високите нива на бърнаут. **Валидиран е** въпросник за оценка на дистреса при пандемия. **Идентифицирани се** факторите и последствията от дигиталния стрес при ИТ служители, като **се предлагат** стратегии за намаляването му и **се подчертава** ролята на работодателите.

Изследвани са основните трудности, които **срещат** новопостъпилите медицински сестри в здравните заведения, и **се изтъква** важността на обучението и менторството за тяхната успешна адаптация. **Предлагат се** стратегии за оптимизиране на адаптационния процес.

III. Управление на рисковете от биологични агенти и осигуряване на безопасност за работниците в пречиствателни станции по време на пандемията от COVID-19.

(реферирани статии - 12)

IV. Правна защита и предизвикателства при закрилата на работещите с психични проблеми в България

V. Управление на рисковете, свързани с експозиция на антинеопластични средства при фармацевти [нереперирани статии – 4]

- VI. Мониторинг на здравните рискове, свързани с бодимодификациите (татуировки, перманентен грим и пиърсинг)** [реферирани статии – 1, 2]
- VII. 3D биопринтиране** [реферирани статии – 5]
- VIII. Легализиране на сурогатното майчинство**
[реферирани статии – 10; нереферирани статии – 21, 23]
- IX. Обучение на студенти. Иновативните технологии в помощ на студентите**
[международен проект – 18; нереферирани статии – 10, 11, 12, 13, 17]

Учебно-преподавателска дейност: Доц. Харизанова има над 17 г. преподавателски стаж. Тя обучава студенти от специалностите Медицина, Дентална медицина, Фармация, Управление на здравните грижи, Инспектор обществено здраве. Общата годишна учебна натовареност през последните години варира от 304 до 442 часа лекции и от 496 до 732 часа практически упражнения до 52 часа в зависимост от учебните планове на студентите. Преподава в различни учебни дисциплини: Хигиена и екология – Медицина, Медицинска сестра, Акушерка, Лекарски асистент, Съвременни тенденции в храненето и диететиката – ИД за Медицина АЕО, Хигиена и екология на здравното заведение – УЗГ, Организация и ергономия на труда в здравното заведение. През последните години доц. Харизанова е Член на държавна изпитна комисия за придобиване на медицинска специалност „Трудова медицина“.

Съавтор е в три университетски учебника - за студенти от специалност „Дентална медицина“, „Фармация“ и други медицински специалности. Активно участва в обучението на стажант-лекари в модул Хигиена от преддипломния стаж по „Хигиена, епидемиология, инфекциозни болести и социална медицина“.

Участия в проекти:

Доц. Харизанова участва в общо 2 национални и университетски проекта след процедурата за заемане на АД „Доцент“.

Доц. Харизанова е научен ръководител на международен проект „Проучване и оценка на стресиндуцирани състояния на преддиабет, метаболитен синдром и психологически дистрес при студенти в продължаваща пандемична ситуация (COVID-19) и превенция на риска чрез създаване на уеб-базирана платформа „STOP COVID-19 STRESS“.

Член е и на редица изследователски проекти на Медицинския университет Пловдив като е водещ изследовател в проект №НО 13/2018: Изграждане и въвеждане на web-базирана информационна система за превенция и диагностика на бърнаут синдром по методиката на в. Бойко и провеждане на изследвания по икономически сектори в страната.

Ръководство на докторанти:

Доц. д-р Харизанова е ръководител на двама защитили докторанти от МУ-Пловдив по докторската програма “ Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.).”

Заключение: Базирайки се на предоставените ми материали по конкурса смятам, че научната продукция на доц. д-р Станислава Харизанова и представените доказателства отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет Пловдив и заложените в него критерии за заемане на академичната длъжност „професор“. Ето защо давам своята **положителна**

оценка за избора на доц. д-р Станислава Харизанова за АД „ПРОФЕСОР” по научна специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“ за нуждите на Катедра „Хигиена“, Медицински Университет-Пловдив.

гр. Варна
14.08.2025 г.

Заложено на основание
Чл.5 §1, 6-8 Регламент (ЕС)2016/679

Рецензент:
(проф. д-р Теодора Тодорова Димитрова, д.м.)

Теодора Димитрова